

22.5.2023

kirjaamo.stm@gov.fi

Viite VN/11255/2023

Lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi tupakkalain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoja hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi tupakkalain muuttamisesta. Esitysluonnoksessa on kysymys sosiaali- ja terveysministeriön virkanäkemyksestä, ja se perustuu tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksiin (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2023:5). Päivittäistavarakauppa ry (PTY) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa kunnioittavasti seuraavaa:

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea ("Fimea") on aiemmin tulkinnut ns. nikotiinipussien kuuluvan lääkelain soveltamisalaan. Huhtikuun alussa Fimea antoi asiassa uuden linjauksen, jonka myötä nikotiinipusseja saa myydä ilman vähittäismyyntilupaa eikä tupakkalaista tule pusseille nikotiinirajaa. Pääsääntöisesti nikotiinipussit täyttävät tupakkalain tupakan vastikkeen määritelmän (käyttötarkoitukseltaan tupakkatuotetta vastaava tuote, joka ei sisällä tupakkaa). Myynnissä on myös lääkelain mukaisia nikotiinikorvaushoitotuotteita pussipakkauksissa, mutta esityksessä tai PTY:n lausunnossa ei puututa tähän tuotekategoriaan millään tavalla.

Sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa luonnoksessa, että nikotiinipusseista säädettäisiin tupakkalaissa vastaavalla tavalla kuin nuuskasta, mikä tarkoittaa mm. tarkoittaisi savuttomien nikotiinituotteen myynnin, muun luovuttamisen ja välittämisen kieltä sekä maahantuonnin kieltä eräitä rajoituksia lukuun ottamatta. PTY vastustaa nikotiinipussien myynnin kieltämistä esityksen mukaisesti. Vaikka nuuskan myynti on Suomessa kiellettyä, sen päivittäiskäyttö on kasvanut. Nuuskan ja nikotiinipussien käyttö on jo juurtunut Suomeen. Kieltämällä nikotiinipussit, haitat jäävät Suomeen ja menetetään merkittävästi verotuloja, kuten nuuskan kohdalla on jo käynyt. Samalla sallitaan pimeiden ja valvomattomien markkinoiden syntyminen, mikä tarkoittaa vahvempia ja makuprofiililtaan nuoria houkuttelevia tuotteita.

PTY katsoo, että vastuullinen ja valvottu nikotiinipussien myynti Suomessa tulisi sallia. Jotta käyttäjien turvallisuus ja luottamus myytyjen tuotteiden laatuun, voimakkuuteen ja sisältöön voidaan varmistaa, tulisi nikotiinipussien myyntiä säännellä kuten tupakkaa ja nikotiininesteitä nykyisin. Myynti tulisi sallia kaikille tupakan vähittäismyyntiluvan omaaville yrityksille ilman erillistä lupaa. Lisäksi PTY:n näkemyksen mukaan kaikki tupakkatuotteet, nikotiininesteet ja nikotiinipussit tulisi yhdistää yhden ja saman luvan ja valvonnan alle.

Nikotiinipussien myynnissä tulisi noudattaa normaalisti ikärajavaltontaa (K-18), esilläpito-, markkinointi- ja hintahyvityskieltoa sekä myyjän omavalvontavelvollisuutta ja jatkuvaa ostotilanteen valvontaa kuten tupakkatuotteilla nykyisin. Tuotteiden etämyynti tulisi kieltää, jotta varmistetaan verotulojen saaminen Suomeen. Nuoria houkuttelevat nikotiinipussien maut, kuten karkki-hedelmä-, marja- ja muut eksoottiset maut tulisi kieltää ja edellyttää pakkauksiin varoitusmerkinnät nikotiinista. Nikotiinivahvuuden turvallisesta ylärajasta tulisi säätää (esimerkiksi 16.6 mg/g = 11.6 mg/pussi (oletuksella 0.7 g / nikotiinipussi)).

22.5.2023

Nikotiinipussien salliminen lisäisi valtion verotuloja arvonlisäveron ja valmisteveron myötä. PTY:n saamien tietojen mukaan Tanskassa, jossa nuuskan myynti on niin ikään kiellettyä, myydään vuosittain n. 40 miljoonaa purkkia nikotiinipusseja, joiden hinta kuluttajalle on noin 7 €. Markkinan arvo on siis noin 280 miljoonaa euroa. Tanska voisi olla verrokkimaa, kun arvioidaan kuinka suurta myynti saattaisi olla Suomessa. Verotuotot valtiolle voisivat olla vuositasolla n. 110-147 miljoonaa euroa (arvonlisävero 24 % ja valmistevero noin 1,5 - 2 euroa/rasia), jos myynti sallittaisiin jatkossa Suomessa ja myynti olisi noin 35-40 miljoonaa purkkia eli 245-280 miljoonaa euroa vuodessa. Valmisteveroa säädettäessä tulisi kuitenkin huomioida, että verotus jäisi sellaiselle tasolle, että matkustajatuontia ei suosita ja sen tulisi olla hallinnollisesti järkevä toteuttaa, esimerkiksi euroa/yksikkö (vrt. nikotiininesteet).

Kunnioitavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Kari Luoto
toimitusjohtaja